{भारतीयविद्वत्परिषत्} कदळीविवाहः

Inbox
Search for all messages with label Inbox
Remove label Inbox from this conversation

Sat, Nov 18, 4:49 AM

Mahamaho. Subrahmanyam Korada

Saturday 18Nov2023

to bvparishat

नमो विद्वद्भ्यः

Recently , I have suggested to a mother to go for कदळीविवाह (marriage with a banana tree) for her daughter before the actual विवाह -
Unfortunately the कुजदोष in the latter's जातकचक्रम् is not nullified --

धने व्यये च पाताळे जामित्रे चाष्टमे कुजः ।
स्त्रीणां भर्तृविनाशाय पुंसां भार्याविनाशकम् ॥
when counted from लग्न - चन्द्र - शुक्र -- if कुज is there in any one of 2 -4 - 7 - 8 - 12 places then it will be कुजदोष ।

कुजदोष is nullified if --
1. the same is there in the जातकचक्रम्s of both वधू and वर
2. गुरुसंबन्ध -- कुज being looked (दृष्टि -- 7,5,9) by गुरु -- both कुज and गुरु in the same राशि -- परिवर्तन (swap) of गुरु and कुज
3. the native is born in --- स्वक्षेत्र of कुज , viz मेष and वृश्चिक -- उच्चक्षेत्र of कुज , viz मकर -- मित्रस्क्षेत्र of कुज viz कर्कटक (चन्द्र) , सिंह(रवि) - धनुः and मीन(गुरु) --
अर्केन्दुक्षेत्रजातानां पीडको न भवेत् कुजः ।
स्वोच्चमित्रभजातानां पीडको न भवेत्कुजः (**देवकेरळम्**) ।

Some six decades ago my father was supervising कदळीविवाह -- performing विवाह with a कदळीवृक्ष (a banana tree) in order to nullify the कुजदोष । . This is generally done after the first विवाह failed . But if the कुजदोष is seen strong enough to disturb the conjugal life of bride or groom one may go for कदळीविवाह simply to thwart the evil effect of कुजदोष ।

The question of द्वितीयविवाह , opposed in मनुस्मृति etc. , is discussed a couple of months ago and decided that a girl should go for पुनर्विवाह as suggested by पराशर (**कलौ पराशरस्मृतिः**)--

नष्टे मृते प्रव्रजिते क्लीबे च पतिते पतौ ।
पञ्चस्वापत्सु नारीणां पतिरन्यो विधीयते ॥ **4-30 पराशरस्मृतिः**

This is a विधि -- अन्यः पतिः does not mean a protector but a real पति just like the earlier one .

मेधातिथि , a commentator on **मनुस्मृति** says (5-157) -- यत्तु नष्टे ... विधीयते इति **तत्र पालनात् पतिम् अन्यम् आश्रयेत सैरन्ध्रकर्मादिना आत्मवृत्त्यर्थम्** etc. . --- **पा रक्षणे (अदादिः) - पातेर्डतिः(उणादिः 4-57) - पतिः ।**
वस्तुतः अयं च योगरूढिः ।
The above व्याख्यानम् of मेधातिथि is against the मीमांसान्याय --' न विधौ परः शब्दार्थः' -- it will be discussed separately . म म गङ्गानाथ झा supports him .

कुंभविवाहः (निर्णयसिन्धुः - तृतीयपरिच्छेदः - प्रतिकूलादि) ---

अथ **अपरिहार्त्ये कन्याया वैधव्ययोगे विशेष उच्यते --- मार्कण्डेयपुराणे** --
बालवैधव्ययोगे तु कुंभद्रुप्रतिमादिभिः ।
कृत्वा लग्नं ततः पश्चात् कन्योद्वाहेति चपरे ॥ (**कुंभ - द्रु - प्रतिमादिभिः -- with a pot / tree / idol etc.**) .
अत्र **पुनर्दोषाभाव उक्तः विधानखण्डे** --
स्वर्णांबुपिप्पलानां च प्रतिमा विष्णुरूपिणीम् ।
तया सह विवाहे तु पुनर्भूत्वं न जायते ॥ (**पुनर्भूः = a girl going for second marriage**)
सूर्यारुणसंवादे --
विवाहात् पूर्वकाले च चन्द्रताराबलान्विते ।
विवाहोक्ते च तां कन्यां कुंभेन सह चोद्वहेत् ।.....

Some स्मृतिs prescribe विवाह with अश्वत्थवृक्ष / अर्कवृक्ष also . **विद् पाण्डुरङ्ग वामन काणे (p546, Volume 2 Part 1 , History of Dharmasastra, BORI,Pune, 1997)** provides a brief summary of the ceremony.

धन्यो’स्मि

Dr.Korada Subrahmanyam
Adju.Professor , Dept of Heritage Science and Technology, IIT, Hyderabad
299 Doyen , Serilingampally, Hyderabad 500 019
Ph:09866110741
Skype Id: Subrahmanyam Korada
Blog: Koradeeyam.blogspot.in